

Es Busqueret s'en va de viatge

OBSERVANT UN CONFLICTE: L'IBIS EREMITA I EL TURISME

Joan Mayol

Foto: J. Mayol

L'Ibis eremita és un dels aucells més amenaçats del món. Fa tres segles, n'hi havia a tot el sud d'Europa i el Pròxim Orient, i arribava fins als Alps: està documentat com a reproductor a Àustria. Al llarg dels segles XVIII, XIX i XX s'ha extingit arreu, per causes poc clares. Tal vegada hi ha influït el canvi climàtic, i en els darrers temps, molt probablement, els insecticides, i especialment la lluita contra els llagosts, que ha supo-

sat l'ús de milions de tones de DDT i altres biocides. Aquest ibis no és una au de prat, sinó que s'alimenta capturant petites preses en hàbitats oberts, de tipus subdesèrtic. Menja grans invertebrats i petits vertebrats. És gregari, tant a la cria com després de la nidificació.

A Turquia sobreviu una petita colònia en semicaptivitat (es va comprovar que eren massacrats als quarters d'hivernada, i es capturen

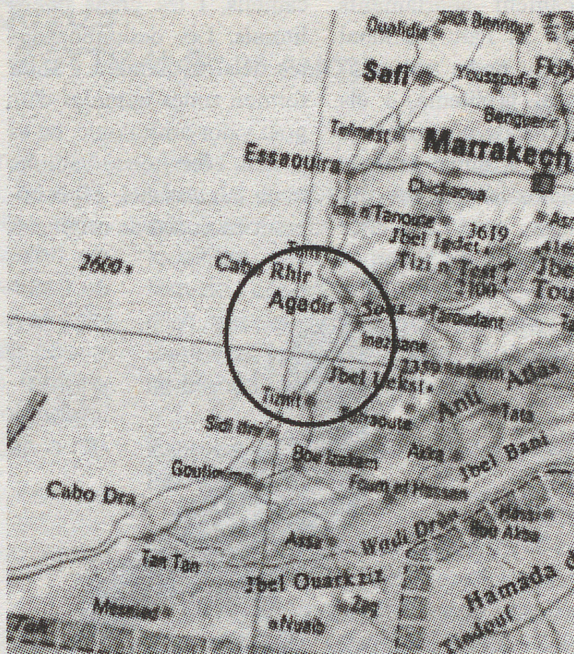
cada any abans de la migració!), enguany s'han trobat dues o tres parelles a Síria, i tota la resta de la població mundial, menys de 100 parelles, viu al Marroc, reproduint-se a dos petits penya-segats pròxims a Agadir.

Justament per a protegir aquesta espècie, el Marroc va crear un gran Parc Nacional, el de Souss-Massa, que ampara uns 65 km de la costa atlàntica. Desgraciadament, el parc

no ha anul·lat un possible desenvolupament turístic, i hi ha un projecte de Club Mediterrani per construir de tres a sis mil places en un indret molt pròxim a un dels principals punts de concentració i alimentació dels ibis després de l'època de cria, la zona de Tifnit.

Birdlife ha alertat del gran risc que suposa aquest projecte per a la supervivència de l'espècie. Per aquest motiu, el Conveni de Berna (al qual Marroc s'ha adherit recentment), ha obert un dossier, al qual se m'ha convidat a participar com a expert independent. Això m'ha donat l'oportunitat de conèixer la situació in-situ, i observar a plaer alguns dels darrers ibis, pasturant en una zona pròxima a les colònies.

Efectivament, hem pogut comprovar que la idea d'un establiment turístic tan important seria incompatible amb la conservació de l'ibis, i de fet suposaria una degradació irreversible del Parc Nacional. L'informe que hem elevat al Comitè Permanent del Conveni és negatiu, i recomana que el Marroc cerqui un emplaçament distint per al projecte. És evident que un país com aquest necessita desenvolupar-se econòmicament, i el turisme pot jugar un paper molt important a la seva

economia, però no ha de caure en els errors que altres han (hem) comès, i degradar els espais naturals, i les espècies més valuoses, que a mig termini poden també tenir un paper en l'atractiu turístic local..

Durant el viatge ens entrevistàrem amb molts dels responsables polítics i tècnics de la zona i del Parc Nacional. Cal destacar que tothom estava ben al corrent del problema i que, en general, trobàrem una sensibilitat ambiental (de paraula al menys) molt clara. Fins i tot els responsables turístics troben que si han de triar entre ibis o urbanització, donarien prioritat a l'ibis!

Però no tothom entén la incompatibilitat, i alguns pensen que és possible una solució de compromís. Esperem que els informes tècnics i la posició del Conveni de Berna siguin suficients per a convence'ls. Sembla ser que hi ha bons indicis en aquest sentit.

Aquest no és l'únic problema del parc. A la costa hi ha ... 1.300 edificacions il·legals! A partir d'una tradició d'habilitar coves al litoral (són penya-segats de poca altura, d'un material molt terrós, fàcil d'excavar), on els pescadors deixaven el seus materials, s'ha passat a construir casetes davant les coves, i algunes són

pràcticament apartaments turístics! El Parc Nacional no té prou poder per solucionar el problema, i els polítics locals no arriben a decidir-se a actuar amb la contundència que el cas requereix.

També hi ha problemes de circulació de 4x4 per tota la costa, i un dèficit de personal de vigilància. Però el camí de la conservació està obert, i l'equip del parc és molt entusiasta, i cal confiar que podrà resoldre aquests i altres problemes que pateixen.

En qualsevol cas, val la pena recomanar el viatge al parc. Té paisatges magnífics, entre les deveses d'Argan (un arbre endèmic del sud de l'Atlas, base de l'economia pastoral tradicional), les estepes on pasturen cabres, ovelles i

camells, i les grans dunes litorals. Les desembocadures dels rius Massa i Soud formen zones humides d'un gran valor ornitològic, on es poden fer observacions molt interessants, especialment en època de migració,

ja que la costa atlàntica és una via migratòria de primer ordre (en una visita mínima d'alguns minuts hi veurem flamencs, agrons, ànners de distintes espècies, grans esbarts de limícoles, etc). Una prova indirecta de la importància d'aquesta regió per a la migració és el tamany de la colònia de falcó marí d'Essaouira, un centenar de kms al nord, on el darrer recompte la situa per sobre de les 600 parelles, molt més del que es sabia fins ara. Em deia un ornitòleg que va participar en el cens

que els nius de falcó estan tan espessos com els de gavina en moltes colònies mediterrànies! Un atractiu major del parc és la recuperació de la fauna dels grans herbívors saharis (addax, orix, gazeles, estruços...) que han reintroduït a partir de poblacions de zoològics, i que ja viuen en llibertat en grans zones de reserva, que pensen obrir al públic pròximament.

Agadir, la ciutat on el Parc Nacional té les oficines, és un centre turístic molt ben comunicat, i disposa d'altres atractius, com la qualitat i el preu del peix, tan abundant en aquestes costes. Visitar aquests espais, especial-

ment en funció dels seus atractius naturals, és una manera de contribuir a la seva conservació, ja que ajuda a crear-hi una economia sostenible i fa veure als seus responsables que conservar pot atreure observadors, i per tant, pot ser rendible.